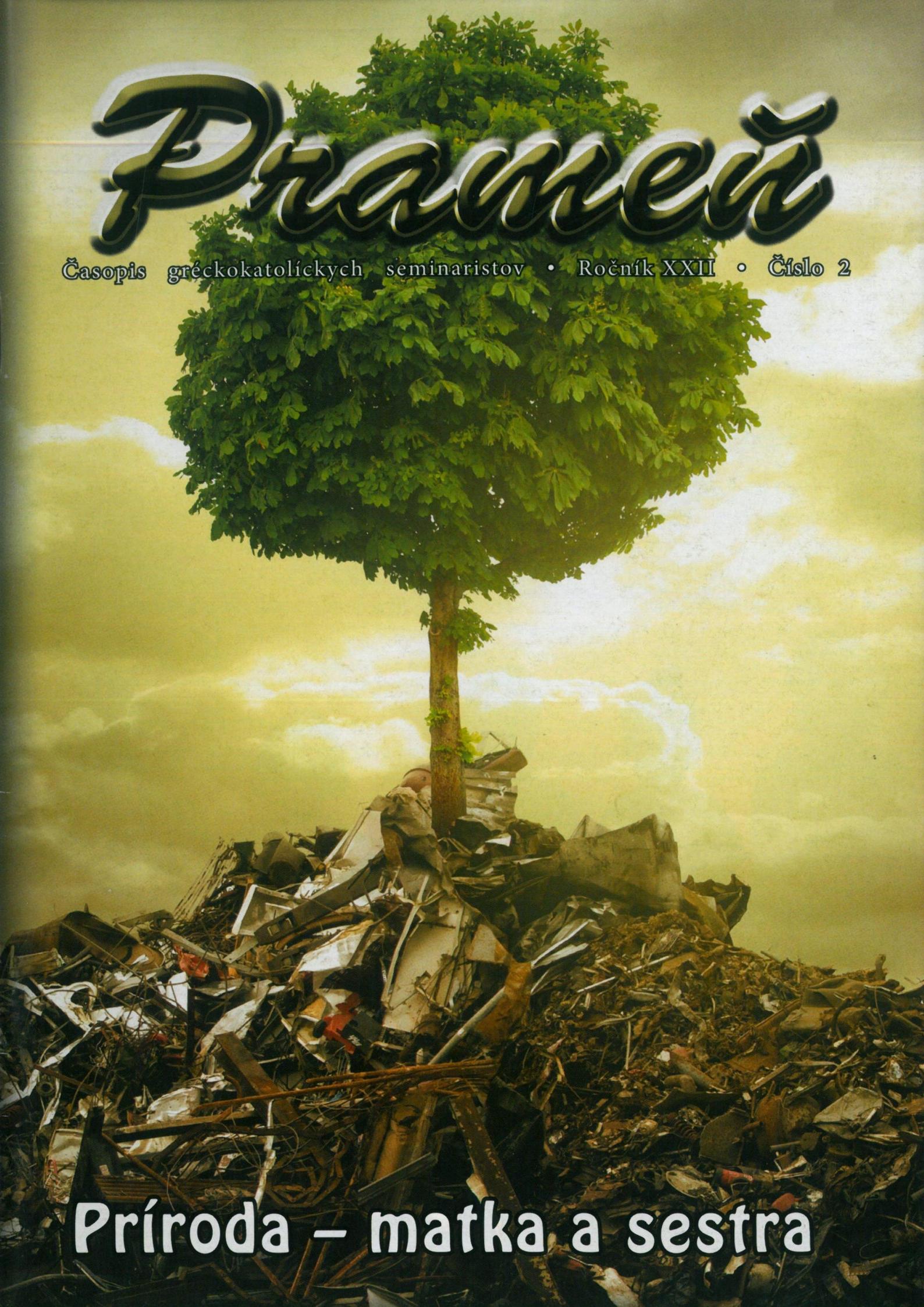

Pravoslavie

Časopis gréckokatolíckych seminaristov • Ročník XXII • Číslo 2

Príroda – matka a sestra

Ako každý rok, aj tento stojíme pred bránami letných prázdnin. Pre tých z vás, ktorí pracujete, tento čas možno nie je veľmi ničím výnimočný. No pre nás, ktorí sme ešte študentmi, je to čas plný nových skúseností, nových priateľstiev, zážitkov... a taktiež aj výletov, ktoré sú často spojené s prírodou.

Témou tohto čísla časopisu Prameň je Príroda – matka a sestra. Je inšpirovaná encyklikou Svätého Otca Františka Laudato sí, v ktorej sa venuje stvoreniu – prírode a vzťahu človeka k nej. Trefne si pomáha výrokom sv. Františka, ktorý prírodu nazýva matkou a sestrou. Možno nám hned' napadne otázka, ako môže byť príroda matkou? Je potrebné zdôrazniť, že z nášho kresťanského pohľadu nejde o vyznávanie nejakých animistických a prírodnno-magických prvkov prírody. Ide o náš vzťah k nej. Tak ako každý z nás si ctí svoju matku – veď je to aj posolstvom Desatora – a prejavuje jej svoju náklonnosť, v prenesenom význame máme pozerať podobne aj na prírodu. Položme si ruku na srdce a sami seba sa spýtajme, aký je náš vzťah k prírode ako daru od Boha?! Môžeme zaujať alibistickej postoj a obraňovať sa, že my prírode neškodíme. Ale ak si dáme otázku, čo sme pre prírodu spravili, mnohí z nás sa už tak ľahko neobhájime.

Pozrime sa na prírodu ako sestru. Rovnako je tu položený dôraz na náš vzťah. Kto je v našom živote sestra? V mnohých prípadoch je sestra tou, ktorú si chránime. Aj keby sa hocičo malo diať, brat vždy stojí pri svojej sestre. V ťažkostiach je sestra práve tá, ktorá nás vypočuje a upokojí. Analogicky môžeme vnímať aj prírodu.

Chráňme si prírodu ako našu sestru! Nachádzajme v nej pokoj, relax a naučme sa „vypnúť“ na potulkách prírodou, aby nás nepohltila rýchlosť každodenného života.

V aktuálnom čísle časopisu Prameň Vám prinášame niekoľko článkov, ktoré sa venujú práve už spomínamej encyklike, voľnému času a prázdninám. Taktiež sa na stránkach časopisu nachádzajú svedectvá seminaristov, ktorí mali tento rok pastoračný ročník.

Prajem Vám vo svojom mene i v mene celej redakcie časopisu Prameň a všetkých seminaristov požehnané a plnohodnotné prežitie letných prázdnin a dovoleniek a aby sme nezabudli aj počas týchto voľných dní ďakovať nášmu Bohu a Spasiteľovi za všetky dary, ktoré dáva. Slava Isusu Christu!

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "Dominik Petrík".

Dominik Petrík
šéfredaktor

KRÁTKE SPR Z NÁŠHO D

Vsobtu 23. apríla sa otvorili brány nášho seminára. Program Dňa otvorených dverí začal spoločnou modlitbou molebnu k svätému Jurajovi. Po ňom vladika Ján Babjak SJ privítal hojný počet návštěvníkov. Nasledoval bohatý program, ktorý si pripravili seminaristi 4. ročníka. Po kultúrnom programe si všetci pochutnali na seminárnom guľáši. Vyvrcholením celého dňa bola modlitba Veľkej večierne.

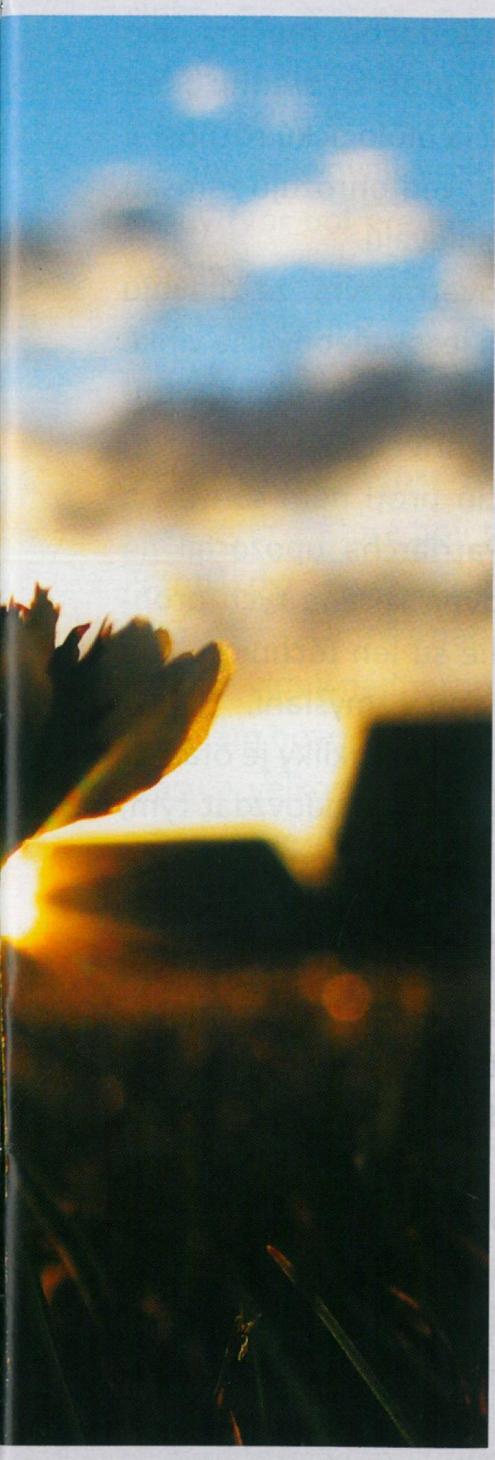

Ako každý rok, aj tento sme v nedeľu 8. mája putovali do Hrabského, kde sme si pripomenuli 40. výročie od smrti blaženého biskupa Vasiľa Hopka.

V pondelok 16. mája sa v seminári konal odpust na sviatok Najsvätejšej Trojice, ktoréj je zasvätená seminárna kaplnka. Program začal modlitbou Akatistu k Svätému Duchu. Nasledoval duchovný program seminaristov a archijerejská

ÁVY OMOVA

svätá liturgia, ktorú slávil vladika Ján Babjak SJ, prešovský arcibiskup a metropolita, spolu s vladikom Petrom Rusnákom, bratislavským eparchom, ktorý predniesol homíliu a vladikom Jánom Eugenom Kočišom, emeritným pražským pomocným biskupom.

Bránou milosrdenstva v Krakove sme mali možnosť prejsť 21. mája, kedy sa konala púť do Sanktuária Božieho milosrdenstva. Program začal Akatistom požehnania rodín v slovenskom i ukrajinskom jazyku, pokračoval archijerejskou svätoj liturgiou. Jej hlavným slúžiteľom bol vladika Eugen Popovič, przemyślsko-varšavský arcibiskup a metropolita Ukrajinskej gréckokatolíckej cirkvi v Poľsku.

3

Diakonské vysviacky prijali bratia šiestaci za Prešovskú archieparchiu 12. júna v prešovskom Katedrálnom chráme sv. Jána Krstiteľa. Kňazské vysviacky prijali 19. júna v Ľutinskej bazilike minor. Svätenia udeľoval vladika Ján Babjak SJ, prešovský arcibiskup a metropolita.

Bratia šiestaci za Košickú eparchiu prijali diakonskú vysviacku 5. júna v michalovskej bazilike minor a kňazské svätenia v Košiciach 26. júna v gréckokatolíckom Chráme sv. apoštolov Petra a Pavla na sídlisku Terasa. Svätenia udeľoval vladika Milan Chautur CSsR, košický eparcha.

BUD' POCHVÁLENÝ, PANE...

Encyklika Svätého Otca Františka

Vtreťom roku svojho pontifikátu, na Sviatok Svätého Ducha 2015, vydal pápež František encykliku s názvom „Laudato sí“, s podtitulom „o starostlivosti o spoločný dom“. Sú to slová chválospevu sv. Františka Asiského: „Bud' pochválený, môj Pane, za našu sestru, matku zem, ktorá nás živí a stará sa o nás a vydáva rozličné plody s pestrofarebnými kvetmi i trávu.“ (LS 1)

Pápež František vo svojej encyklike nadvázuje na svojich predchodcov, ktorých si ešte mnohí pamäタame. Sú to veľkí pápeži. Ján XXIII., ktorý sa počas hrozby atómovej vojny obrátil na ľudstvo s výzvou o mier „Pacem in terris“. Pavol VI. poukázal na nebezpečenstvo ekologickej katastrofy, keď povedal: „Najobdivuhodnejšie technické vynálezy, bohatý hospodársky pokrok sa nakoniec obrátia proti človekovi, ak ich nesprevádza ozajstný sociálny a morálny pokrok.“ Ján Pavol II. vyzval ku globálnemu „ekologickému obráteniu“ a rešpektovaniu prírody. Benedikt XVI. upozornil, že človek sa nestvoril sám, že je tvor obdaréný duchom a vôľou a aj on sám je príroda, môže však prírodu aj poškodiť, ako aj spôsobuje veľa rán prirodzenému prostrediu. Ako hovorí sv. Pavol „celé stvorenie spoločne vzdychá a zvíja sa

v pôrodných bolestiach až doteraz“ (Rim 8,22).

Pápež František sa nechal inšpirovať aj carihradským ekumenickým patriarchom Barto-lomejom, ktorý menuje nasledovné prečiny ako ozajstné hriechy proti stvoreniu: „Keď ľudské tvory ničia biologickú rôznosť v božom tvorstve; keď ohrozujú zemskú celistvosť a prispievajú

k zmene povetria tým, že zbavujú zem prírodných lesov alebo ničia vlhké zóny; keď znečistňujú vody, pôdu, vzduch: to všetko sú hriechy, a hriech proti prírode je zločin proti nám samým a proti Bohu“. Patriarcha upozornil na etické a duchovné korene tých problémov, ktoré nie sú len technické, ale vyžadujú aj zmenu v zmýšľaní.

Nosnou téμou encykliky je otázka: „Aký typ sveta chceme odovzdať tým, ktorí prídu po nás, deťom, ktoré vyrastajú?“ (160) Táto otázka sa netýka iba životného prostredia v izolovanom zmysle, pretože k tomuto problému sa nemožno stavať čiastkovým spôsobom. Toto vedie k pýtaniu sa na zmysel existencie a na hodnoty, ktoré sú základom života spoločnosti: Pre aký cieľ sme prišli do tohto života? S akým cieľom pracujeme a bojujeme? Prečo nás táto zem potrebuje? Ako píše pápež František, „ak si nekladieme tieto

híbkové otázky, neverím, že by naša ekologická angažovanosť mohla priniesť významné výsledky.“

Pri písaní tejto encykliky veľkým pomocníkom pápeža Františka bol sv. František z Assisi. Mal zvláštny vzťah k božím tvorom, najmä k chudobným a opusteným ľuďom. Miloval radosť, chudobu a mali ho radi pre jeho jednoduchosť a úsmev. Keď pozeral na slnko, na mesiac, na malé zvieratá, reagoval spievajúc chvály na Boha a pozýval všetky tvory, aj tie nerozumné, aby oslavovali a milovali Stvoriteľa. Každý tvor bol pre neho brat a sestra. Ak my ľudia stratíme tento citlivý postoj k prírode a k svetu, tak sa staneeme len pánnimi, vládcami, požívateľmi, konzumentmi prírodných bohatstiev. Stratíme skromnosť a starostlivosť o tieto dobrá, ktoré boli také prirodzené Františkovi

z Assisi. On nás nabáda, aby sme v prírode videli nádhernú knihu, v ktorej Boh nám hovorí a zjavuje čosi zo svojej krásy a veľkosti. „Ved’ to, čo je v ňom neviditeľné (Rim. 1,20) – jeho večnú moc a božstvo -, možno od stvorenia sveta rozumom poznávať zo stvorených vecí“. Pápež František sa obracia na všetkých ľudí, aby sa starali o náš spoločný domov, aby ho chránili, spolupracovali na jeho rozvoji a neprivádzali ho k úpadku a škodám, ktoré postihujú najmä chudobných ľudí.

Metodický postup encykliky je súhrne načrtnutý v 15. bode a premieta sa do šiestich kapitol. Začína sa v 1. kapitole načúvaním situácií, čerpajúc zo

špičkových vedeckých poznatkov, ktoré sú dnes k dispozícii. Ďalej pokračuje v 2. kapitole konfrontáciou so Svätým písmom a židovsko-kresťanskou tradíciou a v 3. kapitole poukázaním na korene problémov spočívajúce v technokracii a prílišnej zahľadenosti človeka na seba samého. Štvrtá kapitola predkladá návrh „integrálnej ekológie, ktorá bude jasne obsahovať rozmer ľudský a sociálny“ (137), ktorý je nedodmysliteľne spojený s otázkou životného prostredia. V tejto perspektíve pápež František v 5. kapitole navrhuje rozvinúť na každej úrovni spoločenského, ekonomickeho a politického života čestný dialóg, ktorý sa prejaví v transparentných rozhodovacích procesoch. V 6. kapitole pripomína, že nijaký plán nemôže byť účinný, ak nebude animovaný formovaným a zodpovedným svedomím, pričom navrhuje podnety pre rast v tejto oblasti na úrovni výchovno-vzdelávacej, duchovnej, cirkevnej, politickej a teologickej. Text encykliky uzatvárajú dva modlitbové texty, jeden určený pre spoločnú modlitbu tých, čo veria v «Boha Stvoriteľa a Otca» (246) a druhý pre tých, čo vyznávajú vieru v Ježiša Krista. Ako refrén sa v nej rytmicky opakujú slová „Buď pochválený“ (Laudato sí), ktoré takto tvoria začiatok i koniec encykliky.

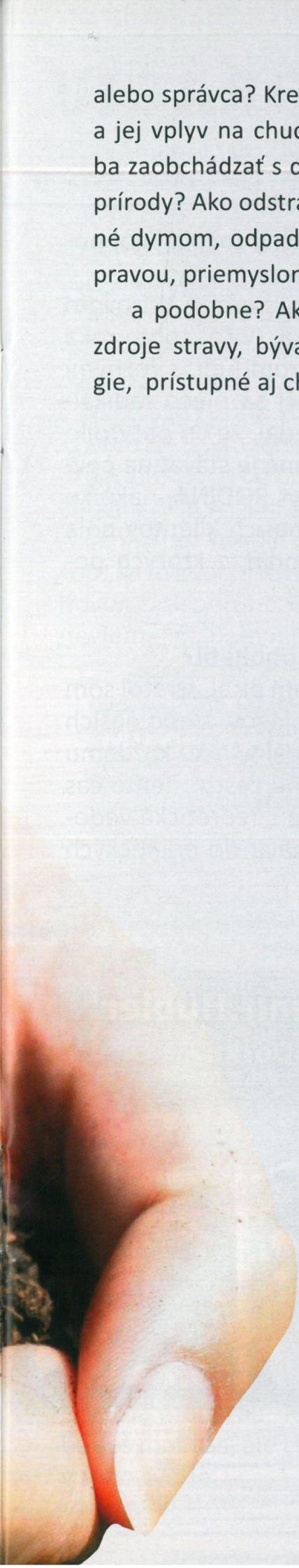
Encyklikou sa tiahne niekoľko tematických osí, ktorými sa zaoberá z rozličných perspektív, čo prispieva k jej jednoliatosti: „vnútorný vzťah medzi chudobnými a zraniteľnosť planéty; presvedčenie, že celý svet je vnútor-

ne prepojený; kritika novej paradigmy a foriem moci, ktoré sa odvodzujú z techniky; pozvanie hľadať iné spôsoby, ako chápať ekonomiku a pokrok; vlastná hodnota každého stvorenia; ľudský význam ekológie; nevyhnutnosť úprimných a čestných diskusií; vážna zodpovednosť medzinárodnej a lokálnej politiky; kultúra odha-

dzovania a návrh nového životného štýlu” (16).

Sám už v úvode spomína niektoré z tých otázok, napríklad: Je pravdou, že všetko na svete je vnútorene pospájané? Stačí nám technický pokrok k rozvoju ľudstva? Má každé stvorenie svoju vlastnú hodnotu? Aké je postavenie človeka v prírode: pán-vlastník

alebo správca? Krehkosť našej planéty a jej vplyv na chudobu ľudí? Ako treba zaobchádzať s darmi a bohatstvom prírody? Ako odstrániť škody spôsobené dymom, odpadkami, počasím, dopravou, priemyslom, chémiou,

a podobne? Ako zaistiť podstatné zdroje stravy, bývania, zdravia, energie, prístupné aj chudobným?

Kardinál Jozef Tomko vo svojom úvode do encykliky píše: „Máme teda v rukách „sociálnu“ encykliku, a nie „zelenú“, ako ju niektorí mylnie pomenovali. Je to príspevok pápeža Františka k dnešnej ekologickej kríze. Sú to úvahy o korenoch tejto krízy, ktorú spôsobuje najmä zhon za rýchlym a ľahkým ziskom, bez ohľadu na zachovanie prírodných dobier.

Vznikli pokusy prehlásiť encykliku za pravičarsku alebo za ľavičarsku. Svojím obsahom o sociálnej spravodlivosti sa zaraďuje medzi veľké „sociálne“ encykliky. Používa často názvy z reči sociológov, ako je: prostredie, habitat, ekológia a podobne; kritizuje niektoré názory o samospasiteľnom voľnom trhu, keď sa zanedbáva ľudská osoba a spoločné dobro. Ale predkladá celistvú, integrálnu ekológiu, ktorá vidí vo stvorení obraz Stvoriteľa a v prírode a zemi spoločný dom pre človeka, pre ľudí. Človek a príroda spolu ako odraz krásy a múdrosti Stvoriteľa.“

Nedá nám zakončiť tento príspevok ináč, ako to urobil vo svojom úvode do encykliky aj kardinál Jozef Tomko: „Vďaka Bohu a pápežovi Františkovi za tento dokument!“

Miroslav Dancák, rektor GKS

O KÚSILI SME PASTORÁCIU

návrat domov

**Mário Cserép
Dorka**

8

1. Zmenil v niečom pastoračný ročník Tvoj po-hľad na život?

Svoj pastoračný ročník som prežil v Krízovom centre pre obnovu rodiny Dorka. Počas tohto roka som sa stretol s rôznym spektrom ľudí, s rôznymi životnými príbehmi. Neviem, či sa niečo radikálne zmenilo. Skôr by som povedal, že sa potvrdilo a prakticky ukázalo, aké potrebné je stavať na pevných základoch, ktorými má byť RODINA, nakoľko väčšina problémov a nešťastí našich klientov bola výsledkom neusporiadaných rodín, z ktorých pochádzali.

2. Čím Ťa tento rok najviac obohatil?

Určite skúsenosťami. Ako som písal, stretol som množstvo nových ľudí. Či už kolegov, alebo našich klientov. Každý z nich bol originálny a ku každému si bolo potrebné nájsť originálnu cestu. Tento čas bol rokom „za mûrmi seminára“. Teoretické vedomosti sme mohli a museli pretaviť do praktických skúseností.

1. Ako pastoračný ročník ovplyvnil Tvoj duchovný život?

Nastavil som si vlastný duchovný program dňa, čo sa mi počas celého roka páčilo. Niekedy sa ale naozaj stalo, že čas na modlitbu bol obmedzený do tej miery, že som sa pomodlil skutočne len ráno a večer...

2. Čo najkrajšie si zažil počas tohto roka?

Večerné rozhovory s klientmi na nočných službách, keď sa ma pýtali otázky týkajúce sa viery a história kresťanstva, keďže nemali odkiaľ získať tieto vedomosti. Samozrejme aj časté stretnutia s mojou priateľkou, vďaka čomu sa náš vzťah stáva pevnejším.

**Vladimír Hübler
Dorka**

1. Zmenil v niečom pastoračný ročník Tvoj pohľad na svet?

Áno, spoznal som pohľad na svet aj od tých, od ktorých mnohokrát bočíme, ktorí sú pre nás už len žobrákmi, pred ktorými toľkokrát utekáme. Zistil som, že ešte boli miesta, kde som mal „ružové okuliare“, no postupne som ich dával dole. A tak aj počas tohto roka Boh mohol uzdravovať moju slepotu, ktorú nám svet ponúka. A snážím sa ešte viac pozerať na problémy aj z iných strán, nielen z jednej.

2. Ako Ti tento rok pomohol v duchovnom živote?

Kedže som nemal niekým stanovený duchovný program, potreboval som, ale zároveň som aj chcel duchovne rásť. A zistil som, že prišli dni lepšie, aj dni horšie. A „kňaz bez modlitby je ako studňa bez vody,“ a preto som sa mohol učiť využívať každú chvíľku naplno na rozhovor či aspoň pozdravenie Boha, lebo my ľudia nikdy nevieme, čo nám môže vojsť do plánu modliť sa neskôr.

Miroslav Hamarčák Ľutina

1. Čím Ťa najviac obohatil tento rok, strávený na mariánskom pútnickom mieste v Ľutine?

„Ja som Pán, tvoj Boh, čo ťa učím, aby si mal úspech, čo ťa viedem cestou, ktorou máš ísť.“ (Iz 48,17) Nevieme, aké sú cesty Pánove. Nevieme, aké má s nami plány. No jedno vieme, že nás miluje tou najúžasnejšou láskou. Chce, aby jeho deti mali úspech. Aby kráčali bezpečne jeho cestami. Ja som mal možnosť stráviť rok na mieste, kde som sa veľa naučil. Na mieste, skrze ktoré som veľa prijal

(Ľutina je miestom plným milosti), ale i stratil. Verím, že Pán skrze rozličné okolnosti osekával na mne to, čo je navyše. „Každý strom možno poznať po ovocí.“ (Lk 6, 44a) Čažko mi je zhrnúť len jednu vec, ktorá ma po roku posunula, resp. obohatila. Rozsievač zasial semeno. Teraz mi neostáva nič iné, ako čakať, aké budú plody.

2. Ako Ti tento rok pomohol v duchovnom živote?

Tento rok ma vo všetkých ohľadoch učil a smeroval k jednej dôležitej veci. Osobná modlitba. To je niečo, o čo musíš bojovať. Nie je to niečo, čo príde, na čo budeš mať čas, ale chvíľa dňa, o ktorú musíš zápasíť, ak chceš rásť. Ak chceš kráčať v Jeho svetle.

Peter Kaško Streda n. Bodrogom

1. Svoj pastoračný ročník si prežil vo farnosti. Čo bolo náplňou tvojej práce?

Svoj pastoračný ročník som strávil v Strede nad Bodrogom (Maďarský dekanát Košickej eparchie) pri dekanovi o. Michalovi Tóthovi. Bola to pre mňa úžasná skúsenosť. Videl som kňazský život veľmi zblízka. Pomáhal som pri organizovaní rôznych podujatí pre mládež a deti v Cirkevnej škole v prírode sv. Lukáša v Hatfe. Každý štvrtok a piatok sme mávali stretá s deťmi z materskej i základnej školy. Bolo pre mňa veľkou milostou, že som mohol byť pri organizovaní Kvetného víkendu, ktorý sa tento rok konal v našom dekanáte.

2. Čo si z pastoračného ročníka odnášaš do ďalších rokov formácie?

Množstvo otcovských rád od svojho dekana i našich kňazov a veriacich z dekanátu. Spoznal som veľa skvelých ľudí v škole v prírode. Dennodenne som sa učil mnohým praktickým veciam, no najpodstatnejšie je, že som sa naučil ľudskosti a láske voči druhým. Z tohto roku si odnášam množstvo skúseností pre svoj život.

10. 1. Vedel by si si po pastoračnom ročníku predstaviť seba ako kňaza v špeciálnej pastorácii?

Za rok, ktorý som strávil v pastoračnom centre, mi Rómovia prirástli k srdcu. Z tohto pohľadu by som si danú pastoráciu vedel predstaviť. No v Cirkvi sú rôzne spôsoby oslavys Boha, odvájajúce sa väčšinou od území alebo národov. Tak aj rómsky národ má bližšie k spirituálite, ktorá nie je úplne rovnaká ako tá moja. Je pravda, že by som sa kvôli potrebe slúžiť mohol aj v tomto prispôsobiť, ale určite by som v tom neboli taký dobrý, ako sú moji terajší duchovní otcovia slúžiaci Rómom, čím by v konečnom dôsledku boli ochudobnení samotní veriaci. Neviem, kam ma v budúcnosti Boh pošle, ale viem, že tak ako žiadnen národ, tak ani rómsky nemôže byť odsunutý na vedľajšiu koľaj.

2. Aký vplyv mal pastoračný ročník v centre pre Rómov na Tvoj duchovný život?

Pokora je kľúčom k všetkému. Pokorný kňaz, a nielen kňaz, ale človek vo všeobecnosti, je pripravená nádoba pre prijatie Svätého Ducha. A ak je človek (kňaz) naplnený Svätým Duchom, nemá problém podriadiť svoj život Bohu, ktorý najlepšie vie, čo je pre človeka to najpodstatnejšie.

Tomáš Kavuľa Čičava

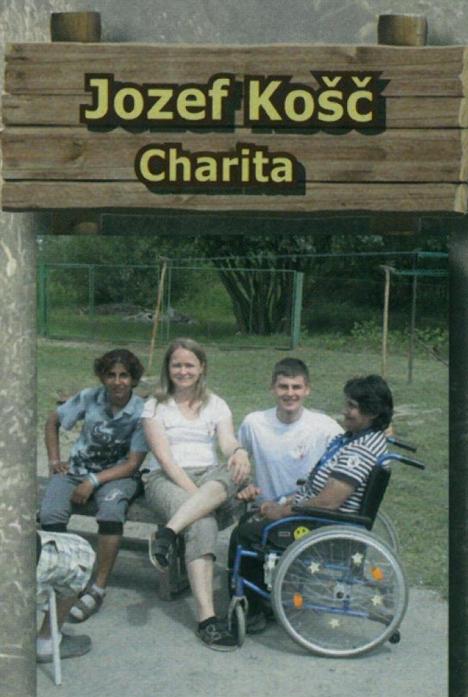

1. Zmenil sa v niečom Tvoj pohľad na svet po roku prežitom na Charite?

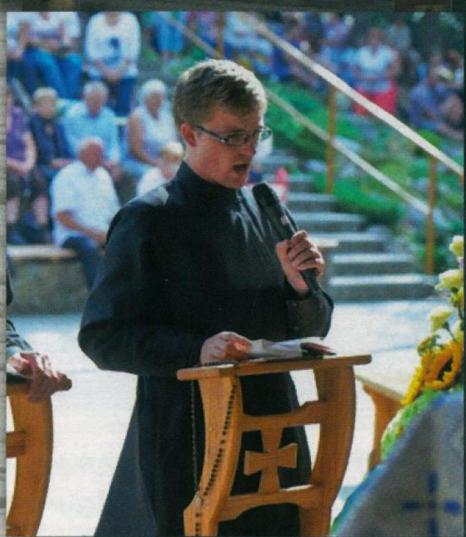
Určite áno. Som mladý človek, je toho ešte veľa, čo chcem spoznať. Chudobných máme stále okolo seba. A keď som bližšie spoznal tých najchudobnejších, lepšie som pochopil, prečo tak konajú, žijú a ako premýšľajú. Výsledkom je pre mňa ponaučenie: „Dvakrát meraj a raz rež.“ Teda ak bude odo mňa ktorísi kedysi potrebovať pomoc, teraz viem lepšie, ako a kam ho nasmerovať, aby sa mu dostalo skutočnej pomoci, a nielen podporilo šafárenie.

2. Čo si z tohto roka odnášaš do svojho duchovného života?

Najkrajšie sú pre mňa spomienky, keď som videl a počul, ako niektorí ľudia vedia prejavíť lásku a doslova vedia dať druhému človekovi aj všetko, čo majú, bez ziskuchtivosti či hmotných alebo duchovných odmien, v takej čistej až slepej dôvere, ako to poniekterí vrvia: „Ved' nejako bude.“

Pavol Fečkanin Litmanová vladyka Eugen Kočiš

1. Polovicu roka si prežil s vladykom Eugenom Kočišom. Čo Ti priniesol tento čas?

Som rád, že som mohol byť pri vladykovi Eugenovi. Za ten čas, ktorý som s ním strávil, skutočne, každý deň som vnímal, ako sa mení môj vzťah k modlitbe, ktorej bolo hojne. Ale skrze ňu som videl, ako Boh ku mne hovorí, ako ma mení. Hlavne ako mení môj postoj k rôznym situáciám.

2. Čo si z pastoračného ročníka odnášaš do ďalších rokov formácie?

V Litmanovej, kde som strávil prvý polrok, som videl krásny príklad kňazov pôsobiacich na hore Zvir. Boh mi skrže o. Marcela a o. Michala aj tu ukázal, čo je ľudskosť, úprimnosť a čo znamená žiť duchovne.

„Čokoľvek ste urobili jednému z týchto mojich najmenších bratov, mne ste urobili.“ (Mt 25, 40) Tieto Ježišove slová som zažil na vlastnom živote. Pretože som videl, koľkej pomoci sa mi dostalo od o. Marcela. Som vďačný Bohu, že som mohol zakúsiť spoločenstvo na hore Zvir. A čo si odnášam? Odnášam si krásny príklad otcov, akým byť kňazom a človekom.

1. Aký je Tvoj najsilnejší zážitok z pastoračného ročníka?

Pre mňa najsilnejším momentom bolo určite to, keď mi Boh počas pastoračného ročníka ukazoval, že potrebujem v živote nájsť odpovede na mnohé otázky. Je toho veľa, čo som vo svojom živote počas tohto roka spoznal, no vidím a viem, že každý človek sa má naučiť stáť v pravde, ktorá osloboďuje. A toto je možno jeden vybraný moment zo všetkých tých, ktoré nosím vo svojom srdci. Všetci sa máme pripodobiť Ježišovi Kristovi, ktorý je „cesta, pravda a život“. (Jn 14, 6) A s týmto slovom chcem kráčať a byť tým, ktorý kráča po ceste za Kristom, hovorí a koná vždy v pravde, aj keď je niekedy bolestivá a dáva svoj život tak, ako ho dáva Boh za každého z nás.

2. Čo si z tejto práce odnášaš?

Každá práca prináša človeku bohaté skúsenosti. Mal som tú milosť, že okrem práce s mladými som zažil aj prácu vo farnosti. Ak mám byť úprimný, aj práca s mladými, aj práca vo farnosti prináša množstvo poznatkov. Pri práci s mladými je to často skutočnosť, že sa mladý človek hľadá a túži nájsť odpovede na svoje nezodpovedané otázky. Práca vo farnosti taktiež prináša veľa situácií, keď človek môže vidieť službu kňaza. Veľkým vzorom v tomto bol pre mňa o. Patrik Maďarčík, ktorý je správcom farnosti Juskova Voľa. Mal som možnosť sa s ním často rozprávať a vidieť, s akou láskou pristupuje k službe, do ktorej ho Boh povolal. Určite si do nastávajúceho času mojej formácie odnášam kopec skúseností, ale najmä to, že viem, akým byť človekom.

Dávid Kravec
Juskova Voľa

1. Vedel by si si po pastoračnom ročníku predstaviť seba ako kňaza v špeciálnej pastorácii?

Počas tohto roka som okrem redakcie a arcibiskupskej úradu mal možnosť spoznať aj ľudí z katedrály, ktorí mi dali asi najviac do budúcej formácie. Život vo farnosti a zdieľanie každodenných starostí a radostí farníkov je niečo, čo ma napĺňa. Špeciálna pastorácia si vyžaduje osobité povolanie do služby, no sám seba si neviem predstaviť v špeciálnej pastorácii.

2. Čo si sa počas tohto roka naučil?

Tento rok bol pre mňa najťažším v celej formácii. Najdôležitejšou vecou, ktorú som sa naučil, bolo prijímať ľudí takých, akí sú, a možno aj vzdorovať udalostiam, ktoré sa ma snažili položiť na kolená. Ticho kaplnky, odovzdanosť v modlitbe otca Antona, obetavosť rehoľných sestier v katedrále či úprimná láska k Bohu od niektorých našich veriacich – toto sa stalo mojím učebným plánom počas uplynulého roka.

1. Čo si sa naučil počas pastoračného ročníka?

Pastoračný ročník ma naučil mnoho nového takmer v každej oblasti života. Prijímanie druhých, pastorácia vo farnosti cez pastoráciu Rómov, až po možnosť naučiť sa betónovať, ukladať dlažbu, maľovať, sadit stromčeky... a pri tom všetkom nezabúdať aj na modlitbu. Nájsť si a usporiadať čas aj na rozhovor s Bohom. Pri manuálnej práci som sa naučil veľa rozjímať, spájať to aj s modlitbou a tak sa držať životnej múdrosti: „Modli sa a pracuj.“

2. Myslíš si, že ta pastoračný ročník zmениl? Čo si z neho chceš zobrať do seminára?

Clovek sa učí a formuje celý život. Je okresávaný z každej strany. Aj tento rok mal veľký vplyv na moju formáciu a priniesol určitú zmenu pohľadu na život. Na tomto pútnickom mieste, kam chodí veľa ľudí z rôznych kútov Slovenska aj zahraničia, s rôznymi životnými príbehmi, mi dal možnosť hlbšie nazrieť do problémov ľudí a pootvoril mi oči pre realitu bežného, aj keď mnohokrát neľahkého života.

Ondrej Miškovič

Slovo

Matúš Sejka

Lutina

Michal Vasil'

Litmanová

vľadyka Eugen Kočiš

Patrik Priputen
Litmanová

1. Aké milosti si načerpal počas pastoračného ročníka?

Milostí, ktoré som mohol načerpať počas pastoračného ročníka, je mnoho, ale najdôležitejšie pre mňa je, že vďaka pôsobeniu u vľadyku Kočiša a rovnako aj na hore Zvir v Litmanovej som si vďaka všetkým povinnostiam, ktoré som mal, mohol uvedomiť jednu dôležitú vec, a to, že môj život má byť o láske, ktorú ak chcem v pravom zmysle dávať, musím ju stále nanovo a nanovo prehlbovať vo vzťahu s Kristom.

2. Čo si sa počas tohto roka naučil?

Pastoračný ročník mi dal do života mnoho skúseností a v mnohom ma preveril. To najdôležitejšie, čo som sa mohol naučiť alebo si viac uvedomiť, je to, aké dôležité je pre človeka spoločenstvo, a to v prvom rade spoločenstvo s Bohom a spoločenstvo s bratmi. Pravú radosť a pokoj dokáže dávať jedine Boh, preto hoci budeme na akomkoľvek mieste, bez Boha nikdy nebudeme spokojní, a zároveň na tomto svete nie sme sami, žijeme v spoločenstve Cirkvi, z ktorej môžeme čerpať.

1. Ako si prežíval svoj duchovný život počas pastoračného ročníka?

Mohlo by sa zdáť, že prežívať duchovný život na pútnickom mieste nie je nič zložité. Opak je však pravdou. Práve na takýchto miestach prichádzajú najväčšie pokušenia. Čas strávený na hore Zvir je požehnaním, no zároveň aj veľkou skúškou pre osobný vzťah s Bohom. Každý deň je novou výzvou pre budovanie vzťahu s Bohom. Pre mňa je veľkou oporou každodenné slávenie sv. liturgie a špeciálne slávenie veľkonočných sviatkov na Zvire. Tu, v krásnej prírode sa Boh dáva vnímať ešte intenzívnejšie ako v bežnom živote.

2. Čo si sa naučil počas pastoračného ročníka?

Mal som možnosť spoznať veľa ľudí a dobrých priateľov, prostredníctvom ktorých ma Boh mnohému naučil. Najväčším prínosom mi však bolo spoločenstvo, ktoré môžem zažívať s kňazmi a bratmi. Práve cez nich sa ukázali moje plusy, ale aj minusy. No nad tým všetkým je Boh, ktorý mi dáva stále silu vstať a snažiť sa byť lepším človekom. Boh nás učí celý život – a rok na hore ukazuje život, ktorý je sice v porovnaní s farnosťou neobvyklý, no predsa krásny.

SKAUTING

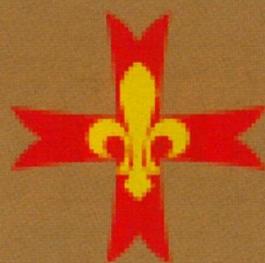
a príroda

Skauting je životný štýl, ktorý oslovuje mladých i starších po celom svete už vyše 100 rokov. Prečo je natoľko obľúbený takmer v tej istej podobe, ako vznikol (symboly, metodológia, hry), aj keď sa spoločnosť menila? Skautská spiritualita totiž nadvázuje na to, čo je v našej hlbke, a tým je vzťah k prostrediu, s ktorým bol človek zžitý od prvopočiatkov, a k prírode, ktorá je našou matkou i sestrou.

My skauti spoznávame, že sa od prírody ako matky môžeme veľa naučiť láske, počnúc pozorovaním starostlivosti zvierat o svoje mláďatá, až po pokoru, keď počasie nerešpektuje naše plány a my to musíme prijať. Vidíme vytrvalosť korytnačky, usilovnosť včiel či vernosť na celý život u labutí. Tento pohľad do krásy prírody napĺňa človeka bázňou a očistuje ho od špiny povrchnosti, v ktorej často žijeme. Aj preto my skauti tak radi trávime čas v prírode, v dome svojej matky, kde strechu tvoria koruny stromov, pohovky kamene

porastené machmi a navôkol počuť relaxačnú symfóniu šumiacich lesov a spievajúcich vtákov. Skúste to aj vy! Keď ste vyčerpaní každodennými starostlami, prídeťte si oddýchnuť domov, do prírody, matka vám dokonca pripravuje pohostenie vo forme jahôd alebo čerešní. Niekedy kus prírody začína hned za vašim domom či v záhrade.

Ked' sa rozhodneme prírodu vnímať a poznávať, zistujeme, že na potulkách môže byť aj našou sestrou. Všetci skauti na svete sú bratia a sestry, a vôbec všetci sme bratia a sestry v Kristovi. Našich najmenších skautov, vŕšatá a lienk, učíme, že aj zvieratá majú byť našimi bratmi a sestrami, podobne ako to robil sv. František. Budúci skauti sa pripravujú na život v spoločnosti tak, že najskôr spoznávajú zákony prírody, ktoré však platia všade vo svete. Vŕšatá sa ich, ako Maugli v Knihe džunglí, učia od mûdreho Balúa a lienky spolu s ďalšími zvieratami zasa spoznávajú, aký zákon platí na lúke. Pomáha im pri

VODKYNE A SKAUTI EURÓPY

tom sv. František ako ich patrón.

Príroda a každá jej časť je teda naším priateľom, ktorý nás môže sprevádzať na ceste životom. Priateľstvo však funguje, len ak je láskavý vzťah vzájomný. Ako bezcitne sa človek dokáže správať k prírode

a zvieratám, vidíme vo svete neraz. Sami robíme z prírody svojho nepriateľa a spôsobujeme zničenie vlastného životného prostredia, ubúdanie zelene, znečisťovanie prameňov i ovzdušia, ktoré dýchame. Práve preto je dnes dôležité, aby sme znova obnovili priateľstvo s prírodou, našou sestrou. Tomu sa učia naše vodkyne a skauti.

Boh dal človeku prírodu do užívania – ale ako mûdremu hospodárovi, nie tomu, čo vykoristuje. Na skautskom tábore sa učíme, že takmer všetko, čo človek potrebuje na prežitie, mu ponúka

príroda. Učíme sa, ako si postaviť prístrešok, väčšie stavby, ale aj piečku či latrínu. Zároveň vidíme, že v lese po nás neporiadok neuprace nik iný a v takom stave, v akom sme miesto na táborisko našli my, by malo zostať aj po našom odchode (alebo ešte krajšie). Nech zážitok z krás prírody majú aj tí, čo prídu do nej po nás, a ešte mnohí ďalší.

Príroda nás všetkých volá, sme jej synmi vo svojom vnútri, no staňme sa aj jej priateľmi!

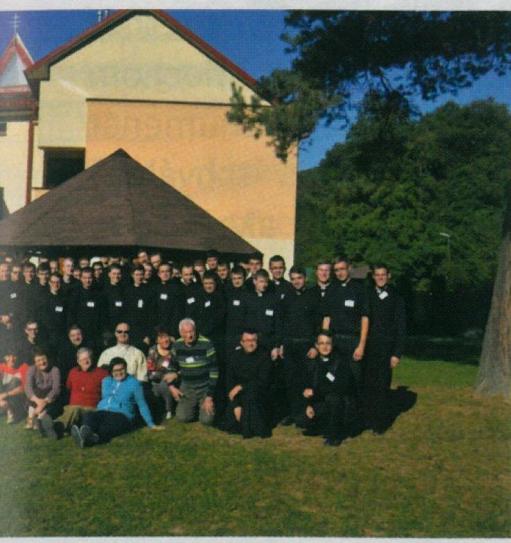

Jozef Melicher, FSE

ZAŽILI SME V SEMINÁRI

NEOKATECHUMENÁTNA CESTA

Formy novej evanjelizácie

Vtomto čísle nášho časopisu pokračujeme v predstavovaní cirkevných hnutí a nových spoločenstiev, ktoré pôsobia aj v Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku.

Vieme, že v prvých kresťanských storočiach stať sa kresťanom znamenalo určitý proces. Krstu predchádzal seriózny katechumenát, ktorý trval aj niekoľko rokov a mal

Božieho slova. „Teda viera je z hlásania a hlásanie skrze Kristovo slovo“ (Rim 10, 17).

Cieľom Neokatechumenátnej cesty je „vytvoriť vo farnosti prostredie, v ktorom už pokrstení ľudia môžu postupne, po etapách objaviť veľkosť krstu a stať sa vo farnosti skrze lásku a jednotu znakom vzkrieseného Ježiša Krista. Takto sa farnosť stáva misijnou a umožňuje ľuďom vzdialeným od Cirkvi stretnúť sa s Pánom, víťazom nad hriechom a smrťou.“ Neokatechumenát je Cirkvou schválený pokrstnýkatechumenát, ako sa to uvádza v Katechizme Katolíckej cirkvi: „Krst detí už svojou povahou vyžaduje katechumenát po krste. Nejde len o potrebné poučenie po krste, ale aj o nevyhnutné rozvíjanie krstnej milosti počas rastu osoby“ (KKC 1231).

Ako vzniká neokatechumenátne spoločenstvo vo farnosti? Do farnosti katechistov pozýva farár, respektívne správca farnosti. Na jeho pozvanie prídu putujúci katechisti (skupinu – ekipkatechistov obyčajne tvorí jeden kňaz, jeden alebo dva manželské páry a niekto slobodný), ktorí jednu nedelu na všetkých svätých liturgiách pozvú vydaním svojho svedectva počúvať katechézy všetkých bez rozdielu veku, vzdelania, pohlavia, angažovania vo farnosti, či stupňa

svoje etapy. Katechumen bol pokrstený až keď vydával niektoré konkrétné znaky obrátenia. Aká je však dnešná skutočnosť? Kto z nás prešiel katechumenátom?

Veľakrát kresťanská výchova viedie k prirodenej viere alebo skôr náboženskosti. No Boh nám chce ponúknúť nadprirodzenú vieru. Takáto nadprirodzená viera sa nedá zdobiť. Možno ju získať jedine ako dar cez živé ohlasovanie a počúvanie

viery. Pozvú aj ľudí, ktorí sú vzdialení od Cirkvi, napríklad formou pozývajúcich plagátov v meste, alebo katechisti idú aj priamo pozývať po meste. Obyčajne sa konajú dve katechézy týždenne v priebehu dvoch mesiacov, najčastejšie pred Vianocami alebo pred Veľkou nocou. Môžu byť v chráme, alebo vo vhodnom priestore mimo chrámu. Na zakončenie katechéz býva víkendové spoločné stretnutie všetkých účastníkov katechéz, ktorí v slobode prijali pozvanie sa ho zúčastniť, na nejakom nerušenom mieste. Takéto stretnutie sa volá konvivencia, čo znamená spoločné prežívanie. Katechézy majú kerygmatický charakter. Sú zamerané na paschálne tajomstvo Ježiša Krista, ktoré má moc nás premieňať v nové stvorenie a uskutočniť v nás spoločenstvo s Bohom a s bratmi. Toto obdobie katechéz sa končí zrodením spoločenstva, ktoré vzniklo v úplnej slobode. Nové spoločenstvo je uvedené na cestu. KATECHISTI ZOZNÁMIA SPOLOCENSTVO S KONKRÉTNymi SKUTOČNOSŤAMI, aby sa mohlo spolu s farárom alebo iným kňazom stretávať.

Neokatechumenálna cesta pokračuje jednotlivými etapami, ktorých dĺžka vyplýva z viacerých skutočností, predovšetkým z toho, aké viditeľné

sú znaky obrátenia v spoločenstve. Celý priebeh neokatechumenátu sa opiera o trojnožku: Slovo, liturgia a spoločenstvo.

Vo svete už množstvo spoločenstiev ukončilo cestu. Otázka, ktorá sa naskytá na konci cesty je táto: Kde sa zaradia kresťania, ktorí po dlhom neokatechumenáte znovaobjaviabohatstvo a zodpovednosť plynúcu z krstu? V prvom rade sa musia zaradiť do farnosti, do miestnej cirkvi, vo vnútri ktorej dozreli vo viere; ale situácia mnohých farností je v súčasnosti dlžníckou prvotného obrazu Cirkvi. Cirkev existuje skôr vo forme organizovania náboženských služieb, ako vo forme spoločenstiev. Z tohto dôvodu má niekedy nové víno väčšiu kvasnú schopnosť ako „matka“, do ktorej lona sa ono vylieva.

Neokatechumenálna cesta vo farnosti ponúka po-krstný katechumenát. Nenárokuje si vytvárať pre seba nejaké hnutie. Chce pomáhať diecézam a eparchiám vo farnostiach otvoriť cestu uvedenia do viery a do Cirkvi, ktorá by slúžila k evanjelizácii súčasného človeka, teda k nášmu obráteniu. Jej cieľom je vytvoriť vo farnosti prostredie, v ktorom už pokrstení ľudia môžu postupne, po

etapách objaviť veľkosť krstu a stať sa v nej skrze lásku a jednotu znakom vzkrieseného Ježiša Krista. Tako sa farnosť môže stať skutočne misijnou a umožniť ľuďom vzdialeným od Cirkvi stretnúť sa s Pánom, víťazom nad hriechom a smrťou.

V Štatúte Neokatechumenátnej cesty čítame, že začala v roku 1964 medzi chudobnými z Palomeras Altas v Madride, za pôsobenia Francisca (Kika) Arquélla a Carmen Hernández, ktorí na žiadosť chudobných, medzi ktorými žili, začali im ohlasovať Evanjelium Ježiša Krista, ktoré ich začalo formovať do živého spoločenstva, v ktorom sa veľmi reálne ukázala Cirkev ako mystické telo Ježiša Krista. Postupom času sa táto kerygma skonkretizovala do katechetického zhrnutia založeného na trojnožke Božie slovo – Liturgia – Spoločenstvo, a to konečným zámerom priviesť ľudí k bratskému spolužitiu a zrelej viere. Obnova katechumenátu pre súčasnosť tak postupne dostala reálnu podobu.

V roku 2008 s požehnaním Svätého Otca Benedikta XVI. Pápežská rada pre laikov definitívne schválila Neokatechumenátnu cestu. Je v službe biskupov ako spôsob diecéznej, či eparchiálnej realizácie uvedenia do kresťanského života a permanentnej výchovy vo viere podľa ustanovení Druhého vatikánskeho koncilu a Učiteľského úradu Cirkvi.

Štatút ďalej hovorí: Neokatechumenát, nakoľko je itineráriom na znovuobjavenie uvedenia do kresťanského života, sa realizuje spravidla vo

farnosti, ktorá je «bežným prostredím zrodu a rastu viery», privilegovaným miestom, kde Cirkev, matka a učiteľka, plodí Božie deti v krstnom prameni a «nosí ich ako v lone» k novému životu. Kedže pastorácia uvedenia do kresťanského života je pre farnosť životne dôležitá, farár je v centre realizácie Neokatechumenátnej cesty tým, že vykonáva, aj v spolupráci s inými presbytermi, pastoračnú starostlivosť o tých, ktorí ňou prechádzajú.“

Neokatechumenátna Cesta je veľmi vhodná na evanjelizáciu v našom svete, ktorý je sekularizovaný, odkreštančovaný a v kríze viery. Len jasná zhoda medzi vierou a životom môže byť dnes znakom, ktorý príťahuje a pozýva.

Som na ceste približne 10 rokov a stále viac vidím ako veľmi potrebujem vzkrieseného Krista vo svojom živote. Vďaka tejto ceste sa mi Boh dáva ešte intenzívnejšie spoznať ako milujúci Otec a skrze spoločenstvo bratov a sestier mi ukazuje pravdu o mne, že som hriešny, ale vždy znova ma pozdvihuje svojou mocou. Veľmi bytostne cítim dôležitosť „trojnožky“ vo svojom živote. Boh ma svojím Slovom učí, odhaľuje pravdu a mne slabému stále nanovo ponúka milosť vziať svoj kríž a nasledovať Jeho cestu, nie svoje predstavy. Skrze Eucharistiu ma napĺňa milostami a uzdravením a cez spoločenstvo ma veľmi konkrétnie začleňuje do svojej Cirkvi, „lebo kde sú dvaja alebo tria zhromaždení v mojom mene, tam som ja medzi nimi“ (Mt 18, 20).

Dominik Petrík, 5. ročník

S NAMI BOH (alebo nie?)

Prorok Izaiáš vo svojej knihe nazýva prisľúbeného mesiáša, ktorého židia očakávali, menom Emanuel (Iz 7,14). Význam tohto mena objasňuje spev bohoslužby nazvanej Veľké Povečerie, ktoré sa v našich chránoch slúži okrem všedných dní veľkého pôstu aj v predvečer Kristovho Narodenia a Bohozjavenia. Po úvodných žalmoch sa modlíme: „S nami Boh, čujte všetky národy...“ Áno, spievame tieto slová, aby ich počuli všetky končiny zeme a všetky národy, ktoré ju obývajú. Veria však týmto slovám aj naše srdcia?

**Kde je teda pravda?
Je vzdialenosť
medzi nami
a Bohom skutočná
a je vôbec možné
prekonať ju?**

Mnohé udalosti bežného života sa nás však snažia presvedčiť o presnom opaku. Nešťastia a nezdary rozličných rozmerov akoby nám do uší kričali, že Boh s nami nie je. Mnohí ľudia sa nás dokonca snažia presvedčiť, že Boh je s týmto stavom spokojný. Kde je teda pravda? Je vzdialenosť medzi nami a Bohom skutočná a je vôbec možné prekonať ju?

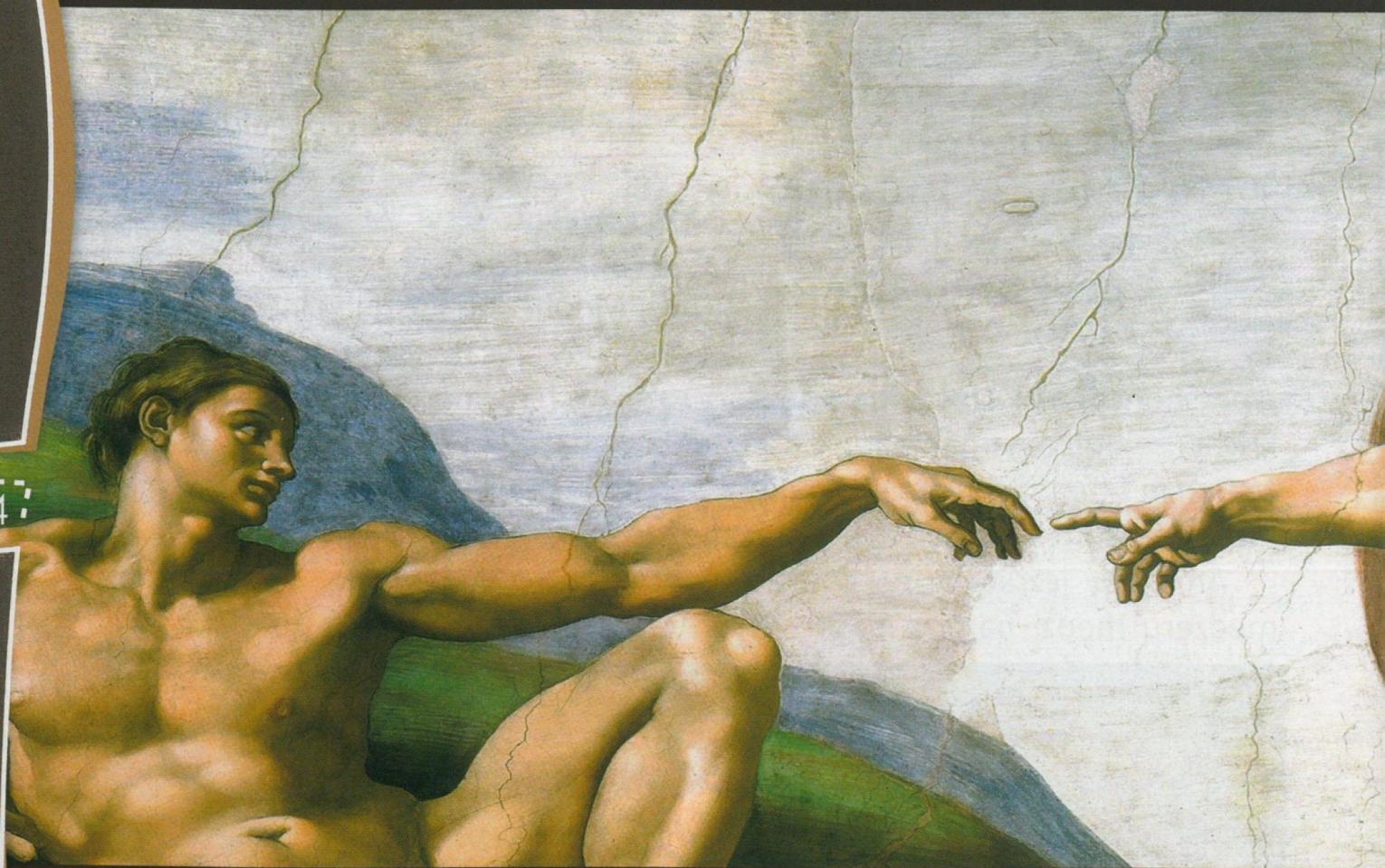
Americký jezuita Robert Taft, emeritný profesor teológie, opisuje túto medzeru medzi nami a naším Stvoriteľom použitím obrazu zo Sixtínskej

23

kaplnky vo Vatikáne. Na tejto majestátnej maľbe je životodarný Boží prst natiahnutý smerom k Adamovi, ktorý leží na zemi. Tomu, aby sa tieto dve ruky spojili však na freske chýba niekoľko centimetrov. Ak by bol toto konečný obraz nášho vzťahu s Bohom, museli by sme dať za pravdu tým, ktorí tvrdia, že Boh s nami v skutočnosti nie je.

Profesor Taft však tvrdí opak. Nie, Boh nie je obyvateľom izolovanej krajiny, ktorý nás stvoril a viac sa nestará. Ten, ktorý nás z nebytia povolal k byтиu, našiel aj spôsob, ako preklenúť túto vzdialenosť, ktorú medzi nami vytvoril pád prvého človeka do hriechu.

Božím darom, ktorý vypĺňa medzeru medzi týmito prstami je Božská liturgia. Takmer dennodenne sa na prestoloch našich chrámov odohráva toto úžasné tajomstvo našej spásy. Po slovách kňaza sa chlieb z pšeničnej múky a hroznové víno stávajú Telom a Krvou Ježiša Krista. Sám Kráľ slávy tak zostupuje medzi svoj ľud, aby nás zbožstil, teda urobil sebe podobnými a preklenul tak vzdialenosť, ktorá nás od neho delí.

Na druhej strane sa však toto denne slávené tajomstvo akoby stávalo všedným a fádnym a tak nám môže „prestať chutiť“. Problémom nás, ľudí 21. storočia, je totiž neochota prijímať jednotvárnosť. Ako to vyjadril G. K. Chesterton, anglický spisovateľ minulého storočia, dospelí nie sú dosť silní na to, aby sa radovali z jednotvárnosti. Veci podfarbené šedostou

stereotypu už viac nepovažujeme za krásne. K tomu dodáva provokatívnu otázku - Ale čo ak je Boh dosť silný na to, aby sa radoval z jednotvárnosti? Čo ak s radosťou každé ráno hovorí slnku: „Urob to ešte raz!“, a každý večer mesiacu: „Urob to znova!“?

Aby sa liturgia, a nemyslíme tým len samotnú eucharistiu, ale aj všetky ostatné modlitby Cirkvi, stala naším skutočným mostom, na ktorom stretneme Boha, potrebujeme jediné – prebudíť k tomu svoje srdce. Pretože v duchu slov emeritného pápeža Benedikta XVI., že ak nie je dobré srdce, nemôže sa stať dobrým ani nič iné, môžeme povedať, že ak nie je živé srdce,

25

nemôže byť živým ani náš vzťah k Bohu a naše prebývanie s ním počas liturgie. A On, ktorý je pred vekmi, stal sa človekom, stal sa podobný nám, aby sme sa mu my mohli pripodobniť.

Obraz na stene Sixtínskej kaplnky nás ale učí aj inej dôležitej veci. Kým sa nenájde nový Michelangelo, ktorý by mal túto kaplnku nanovo premaľovať alebo ju nepoznačí zub času, tento obraz zostane rovnaký. Takisto zostáva rovnakým aj náš Boh. On je nemeniteľný a dokonalý a jeho životodarná ruka je neustále natiahnutá ku každému človeku. Je však na nás, či aj my svoju ruku vystrieme k svojmu Stvoriteľovi alebo zostaneme sami uprostred vesmíru.

Dominik Gromoš, 4. ročník

VOLNÝ ČAS

Ako Boží dar

Ked' ráno zazvoní budík, otvoríš oči a uvedomíš si, že je prvý júlový deň, vtedy si s radosťou povieš, že vytúžené leto je tu. Sú ľudia, ktorí si celý rok šetria financie, aby v lete išli spoločne s rodinou na dovolenkou. Potom sú ľudia, ktorí si celé leto užívajú pohodlie domova a využívajú teplé dni aj na skrášlenie svojich príbytkov. Iní chodia do prírody na turistiku a načerpávajú nové sily z krásy prírody, ktorú Boh stvoril pre človeka. Toto všetko je pre človeka prospěšné a potrebné pre zdravý život. Ved' Boh nás stvoril tak, aby sme určitý čas pracovali a určitý čas oddychovali.

Nikto z nás nie je stroj, aby sme

sa neustále namáhali. Ten, kto pracuje, nech čaká, že sa dostaví i únava. Vtedy človek hľadá voľný čas, aby oddychom nadobudol novú silu kráčať ďalej.

V knihe Genezis čítame o stvorení sveta, že Boh v siedmy deň oddychoval od svojich diel: „*V siedmy deň Boh skončil svoje diela, ktoré urobil. A v siedmy deň odpočíval od všetkých diel, ktoré urobil. I požehnal siedmy deň a zasvätil ho, lebo v ňom odpočíval od všetkých diel, ktoré Boh stvoril a urobil. Taký je pôvod neba a zeme, keď boli stvorené*“ (Gn 2, 2 – 4).

Ak je pre človeka voľný čas opakom práce, potom vo voľnom

čase môže človek načerpávať nové sily, aby mohol pracovať. Cirkev nás učí, že nedela je prikázaný sviatok a v tento deň máme prísť do chrámu na svätú liturgiu. Prečo sa naša pozornosť zameriava na nedelu, keď zvolenou tému je voľný čas?

„Ježiš Kristus veľmi dobre pozná človeka a vie, že potrebuje odpočinok pre svoju dušu. Dnes nás volá po mene, aby sme tento odpočinok hľadali u neho samého.

My ľudia sme nastavení skoro všetko vnímať iba ako príkaz. Ale ak sa pozrieme na nedelu ako na deň bez práce, vtedy nedela je voľným časom. Nedela je dňom, keď si máme oddýchnuť nielen od fyzickej práce, ale máme zosilniť na duchu skrze modlitbu v chráme, sviatosti, aby sme tak mohli kráčať za Kristom verne i v iné dni. Aby sa Kristus mohol oslavovať v Cirkvi i vo svete.

Preto nedelu a voľné dni počas leta môžeme spoločne pomenovať ako voľný čas. Čas, ktorý je Božím darom, aby sme si fyzicky a psychicky oddýchli od každodennej práce. Vo voľnom čase počas letných prázdnin sme Bohom pozvaní zostať v jeho blízkosti a prítomnosti.

„Podte ku mne všetci, ktorí sa namáhate a ste preťažení, a ja vás

posilním. Vezmite na seba moje jarmo a učte sa odo mňa, lebo som tichý a pokorný srdcom; a nájdete odpočinok pre svoju dušu. Moje jarmo je príjemné a moje bremeno ľahké“ (Mt 11, 28 – 30). Ježiš Kristus veľmi dobre pozná človeka a vie, že potrebuje odpočinok pre svoju dušu. Dnes nás volá po mene, aby sme tento odpočinok hľadali u neho samého. Vo svete neexistuje nič lepšie, ako je blízkosť nášho Boha.

O túto blízkosť Boha sa môžeme podeliť aj s ľuďmi žijúcimi okolo nás, lebo Svätý Duch volá k láske: „Milovať budeš Pána, svojho Boha, z celého svojho srdca, z celej svojej duše, z celej svojej mysele a z celej svojej sily! Druhé je toto: budeš milovať svojho blízkeho ako seba samého! Iného, väčšieho prikázania, ako sú tieto, niet.“ Zákonník mu vravel: „Dobre, Učiteľ, správne si povedal: Jediný je a okrem neho iného niet; a milovať ho z celého srdca, z celého rozumu a z celej sily a milovať blízkeho ako seba samého je viac ako všetky zápalné a ostatné obety.“

Takto sa voľný čas pre človeka stáva požehnaným časom, ktorý buduje vzťah k Bohu a k inému človeku. Človek nájde odpočinutie a načerpáva nové sily, aby svojou činnosťou konal diela hodné oslavы nášho Boha.

Miroslav Dargaj, 4. ročník

O SVIEŽENIE NA LETO

Pre maškrtníkov

Ružová limonáda

INGREDIENCIE:

- 300g cukru
- 1 ½ citróna (plátky)
- 1 pomaranč (plátky)
- 500 – 600g malín

POSTUP:

Vložíme všetky ingrediencie do hrnca a zalejeme ich 350ml studenej vody. Za častého miešania privedieme do varu a necháme vychladnúť. Precedíme celú zmes cez sitko a povytláčame lyžicou, aby sme vytlačili šťavu zo všetkých ingrediencií. Sirup môžeme skladovať v chladničke týždeň. Pri servírovaní nalejeme trochu sirupu do pohára, pridáme perlivú alebo neperlivú vodu, ľad a mäťu.

Citrusový ľadový čaj

Doba prípravy: 60 min

INGREDIENCIE:

- 6 vrecúšok čierneho čaju
- 2 PL trstinového cukru
- Asi 10 stoniek čerstvej mäty
- 300 ml pomarančového džusu
- Šťava z 1 limetky
- Polovica pomaranča (plátky)
- mäta
- ľad pre servírovanie

POSTUP:

Žltky rozmiešame s rozohriatym medom, čajové vrecúška zalejeme pol litrom vody a pridáme cukor, mäťu a necháme 10min. lúhovať. Potom sedíme a necháme vychladnúť. Pri servírovaní nalejeme čaj do džbánu, pridáme pomarančový džús, plátky pomaranča, mäťu a ľad.

Mocha milkshake

INGREDIENCIE:

85g 70% - 80% čokolády
1 ČL instantnej kávy
700 ml mlieka
4 kopčeky vanilkovej zmrzliny
+ podľa chuti zmrzlinu pre servírovanie

POSTUP:

75g pokrájanej čokolády a kávu dáme spolu do nádoby a zalejeme 300 ml vriaceho mlieka. Zmes miestame pokým sa čokoláda nerozpustí a potom ju necháme vychladnúť. Vychladnutú zmes vlejeme do mixéra, pridáme zmrzlinu a zvyšné mlieko. Mixujeme do hladka. Servírujeme vo vysokých pohároch. Podľa chuti pridáme kopček zmrzliny do každého pohára a posypeme zvyšnou posekanou čokoládou.

:29

*Spracoval:
Ján Jakubov, 3. ročník
© Ratatouille*

ZÁBAVNÍK PAŤA A MAŤA

NÁJDI 5 ROZDIELOV

30

NÁJDI 10 ROZDIELOV

NÁJDI CESTU K BLÍŽNEMU

OSEMSMEROVKA

S	E	P	T	E	M	B	E	R	Š
M	S	O	M	A	A	L	O	K	Š
E	T	K	A	K	Í	Š	O	K	R
S	R	N	D	J	R	K	D	Z	E
I	O	L	E	A	A	N	E	I	B
A	M	S	T	I	Á	B	Ň	M	Ó
C	E	E	I	T	S	Í	L	A	T
ň	H	R	U	Š	K	A	D	K	K
A	R	E	B	M	E	V	O	N	O

DEŇ, DETI, HRUŠKA, JABLKO, JESEŇ, KOŠÍK,
LÍSTIE, MESIAC, NOVEMBER, OKTÓBER,
SEPTEMBER, SLNKO, STROM, ŠKD, ŠKOLA,
TMA, ZIMA.

MINIŠTRANTI

Slava Isusu Christu, milí miništranti!

Okrem toho, že cez prázdniny nechodíme do školy, často nás nevidno ani v chráme pri oltári. Duchovný otec vám nebude kontrolovať dochádzku, ale niekomu tam budete chýbať. Určite veriacim a najmä Ježišovi. Cez prázdniny je úplne prirodzené odcestovať s rodinou niekde na dovolenku alebo ísť k babke, ale to nám nemôže brániť v miništrowaní. *Čo to vlastne znamená?* Spoločne sa zamyslime, že **miništrantom** nie sme iba doma, ale všade. Preto by som vás chcel požiadala, aby ste sa osmelili vyhľadať Boží chrám aj u babky alebo v zahraničí, kde môžete asistovať kňazovi počas svätej Božskej liturgie. *Ved' predsa nezabudneme na Ježiša iba preto, že nie sme doma!*

Možno nám pomôže, ak sa pozrieme, čo slovo miništrant znamená. Miništrant je z latinského *ministrare*, čo znamená **slúžiť**. Ako apoštoli za Ježišových čias, tak aj v dnešnej dobe naši kňazi slúžia vo svete. Ježiš Kristus povedal svojim apoštolom, aby išli ohlasovať evanjelium do celého sveta – to bola práve ich služba. Vieme si to presne nájsť v evanjeliu podľa Matúša, kde Ježiš hovorí: „*Chodťte teda a učte všetky národy...*“ (Mt 28, 19). Apoštoli išli a ohlasovali evanjelium, ale k tomu sme povolení aj my v našej miništantskej službe. Koniec koncov, aj my ako miništranti ohlasujeme radostnú zvest našou službou pri oltári tým, že sme uverili. Verím, že každý

z nás prichádza s vierou v Ježiša Krista k oltáru, kde sám Ježiš prebýva v Svätostánku a každú svätú liturgiu k nám opäť prichádza nanovo. *To je veľká služba, pretože slúžime s vierou v Boha, a tak ideme príkladom všetkým.*

Máme tú obrovskú česť byť veľmi blízko nášho Spasiteľa pri každom miništrowaní.

Drahí chlapci, nebojte sa miništrowať a slúžiť Bohu aj na miestach, kde ste ešte predtým nikdy neboli. Ved' to museli prekonáť aj apoštoli pri svojom ohlasovaní.

Verím, že vo vás Ježišove slová a príklady svätých apoštолов zanechajú správnu apoštolskú horlivosť. Budem sa modliť, aby ste si uvedomili česť svojej miništantskej služby.

Mirko Házy, 2. ročník

Gréckokatolícke bohoslovecké formačné centrum v Prešove

Účelom Gréckokatolíckeho bohosloveckého formačného centra je podporovať vzdelávanie seminaristov, kňazov, biskupov, žiakov gréckokatolíckych cirkevných škôl i laikov a rozvíjať duchovné a kultúrne hodnoty Gréckokatolíckej cirkvi a tiež chrániť ľudské zdravie.

Nech dobrý Boh odmení požehnaním každého, kto prispeje na dobrý účel akýmkoľvek finančným darom.

Číslo účtu: 2921855774/1100

IBAN: SK47 1100 0000 0029 2185 5774

Adresa: Sládkovičova 23, 080 01 Prešov

tel.: +421 051/75 673 80

fax: +421 051/75 673 77

IČO: 42230624

DIČ: 2023270953

SWIFT kód: CEKOSKBX

Navštívte naše web - stránky:
www.unipo.sk/pracoviska/gks
www.gojdic.sk

Nech Pán vo svojej štedrosti požehná vás i vašich blízkych za dobré dielo, ktoré ste týmto pre jeho Cirkev vykonali. Pán Boh zaplatí!

Redakcia

ZODPOVEDNÝ ZA VYDANIE:

ThDr. Miroslav Dancák, PhD.

ŠÉFREDAKTOR:

Dominik Petrík

GRAFICKÁ ÚPRAVA:

Pavol Pastornický, Dávid Rybovič,
Jozef Petričko

REDAKTORI:

Miroslav Dargaj, Dominik Gromoš,
Miroslav Házy, Miroslav Chorenčák,
Peter Leško, Dominik Porhinčák,
Patrik Sahajda, Martin Tokár, Michal
Zorvan

JAZYKOVÁ KOREKTÚRA:

Mgr. Annamária Vlkovičová

FOTO:

Dávid Rybovič, Dominik Petrík

ADRESA REDAKCIE:

Sládkovičova 23, 080 01 Prešov
www.gojdic.sk, www.unipo.sk/pracoviska/gks

REDAKCIA SI VYHRADZUJE PRÁVO NA ÚPRAVU ČLÁNKOV.

Vydané: jún 2016, ročník XXII.,
akademický rok 2015/2016

Reklamy

PASTORAČNÉ CENTRUM PRE RÓMOV V ČIČAVE

Čičava 74, 093 01 Vranov n/T

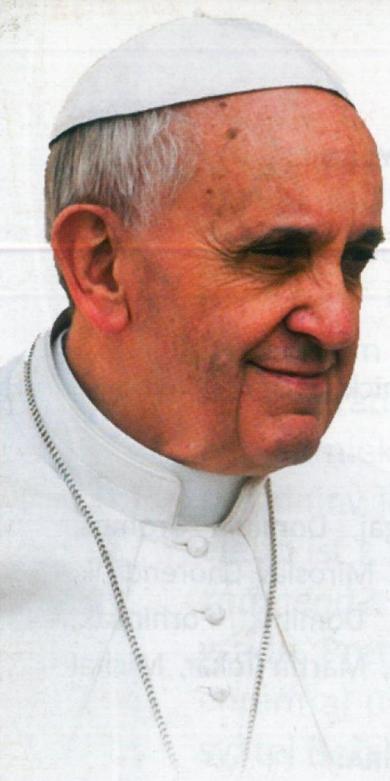
Tel.: 0915 951 081

Email: martin.mekel@gmail.com

Gréckokatolícky magazín:

– v premiere každý utorok vo večerných hodinách na televízii Lux

Krakov
SDM 2016

SVETOVÉ DNI MLÁDEŽE

**BLAHOSLAVENÍ MILOSRDNÍ,
LEBO ONI DOSIAHNÚ
MILOSRDENSTVO**

**PRÍď A ZAŽI AJ TY MILOSRDNÉHO OTCA
OD 25. DO 31. JÚLA 2016
V POLSKOM KRAKOVE.**

